

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ:

Γενική χροσκοπία με τὰ διάφορα ἔργα ποὺ παρουσίασαν οἱ δραματικοὶ καὶ μουσικοὶ θίασοι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς καλοκαιρινῆς περιόδου ὡς αὐτὴ τῆ στιγμῆ ποὺ σὰς γράφω.

Ὅλα τὰ ξένα ἔργα, χωρὶς καμμιά ὑπερβολή, ἀνάξια λόγου.

Προχρρογραφήματα φαινηκαιοσμένα γιὰ τὸ γαργάλισμα τοῦ κοινοῦ ποὺ πᾶσι στὸ θέατρο, ὄχι γιὰ τὸ εἶναι ἀνώτερη αἰσθητικὴ ἀνάγκη, ἀλλὰ γιὰ νὰ περάσῃ τῆ βραδύα του, γιὰ χωνευτικόν.

Τὴ ἀντίληψη μορεῖ νάχη μιά τέτοια ἄποψη μᾶζα, ποὺ πολλές φορές, τὶς πρόσφορες φορές, δὲν ξεχωρίζε τὸ δράμα ἀπὸ τὴν κομωδία :

Εἶνε κ' αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὶ μεταπολεμικὰ δῶρα...

Καὶ νὰ ποὺ γιὰ πρώτη ἀνταπόκρισή μου στὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ «Φιλότιχου» ἀρχίζω μὲ ἱσορροπία γιὰ τὴ σημερινὴ κατάσταση τοῦ Θεάτρου μας, ποὺ ὅσο πᾶσι καὶ χειροτερεῖται, χωρὶς νὰ ὑπάρχη γιὰ τὴν ὥρα ἡ παραμικρὴ ἐλπίδα πὸς κατὶ θλ γίνῃ.

Προσπάθειες γιὰ νὰ κρητηθῇ ἓνα πραγματικὰ σοβαρὸ θέατρο δὲν ἔλειψαν σὲ διάφορες ἐποχές. Μὰ ὅλες ἔξωτιστηκαν, γιὰ τὴ δὲν ἦτανε βασισμένες σὲ γερὰ θεμέλια ἢ οἱ καπετανεῖο δὲν κράτησαν καλὸ τιμῶνι, καὶ ριζῶνε δῶο τὸ καράβι.

Ἔτσι τὸ ζήτημα ἀντὶ νὰ προχωρῇ, σὲ κάθε ἀποτυχία γυρίζει πίσω γιὰ καιρὸ καὶ καιρὸ.

Ὅμως μέσα στὶ βάρη τοῦ σκοτεινισμοῦ τοῦ θεατρικοῦ ὀρίζοντα, ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ, ξάνοιξε ἓνα μεγάλο κομμάτι γαλάζιου καὶ προβάλε τὸ Ἐθνικὸ Μελοδράμα, ἐπιχορηγημένο αὐτῆ τῆ φορά ἀπὸ τὸ Κράτος, καὶ ὅπου καὶ νᾶνε θά κινή τὴν ἐπίσημην ἐμφάνησή του μὲ τὰ καλλίτερα μελοδραματικὰ στοιχεῖα, ποὺ ἐργάστηκαν ἀκαταλόγητα γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ ὄρατο τους ὄνειρο.

Ἡ σειρά τώρα τῶν δραματικῶν νὰ κινήθουν γιὰ νὰ γίνῃ Ἐθνικὸ Δραματικὸ Θέατρο, ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἰδρυθῇ χριν ἀπὸ τὸ Μελοδράμα. Γιὰ νὰ προχωρήσῃ σὲ μιά τέτοια ἔρευνα πρέκει νὰ πῶ πολλά, ἐνῶ τώρα ὁ λό-

γος γιὰ τὴ καλοκαιρινὴ θεατρικὴ μας κίνηση.

Εἶπαμε λοιπὸν γενικὴ χροσκοπία μὲ τὰ ξένα ἔργα...

Ἀπὸ τοὺς δικοὺς μας θεατρικοὺς συγγραφεῖς πρῶτος εἶχε τὸ θάρρος νὰ προβάλλῃ ἐφέτος ὁ κ. Θεόδ. Συναδινὸς μὲ τὸ σατυρικό του δράμα «Ὁ Μαικήνας». Τὸ ἔπαιξε στὸ θέατρο Κυβέλης, ὁ θίασος τῶν Νέων.

Εἶπα πάρα-πάνω πὸς εἶχε τὸ θάρρος; κ.λ.π. Μάλιστα: Χρηιάζεται θάρρος; καὶ θάρρος γιὰ ν' ἀποφασίσῃ κανεὶς πρῶτος νὰ πῶσῃ βραδύα στὸ πεινασμένο γιὰ ἑλληνικὰ ἔργα στόμα τῆς σύγχρονης κριτικῆς, ἢ ὅποια, ἐνῶ πολλές, πάρα-πολλές φορές, δείχνει ἀδικαιολόγητη ἐπισκία σὲ διάφορα ξένα σαχλολογήματα, ξεδύει ὅλη τὴν ἀσθησικότητά της στὶ ἑλληνικὰ ἔργα, τὶ ξητινάξει, ἐλ βροντοχτυπάει ἀμελέκτα, ἀντίθετα δηλ. πρὸς τὴν τακτικὴν ποὺ ἀκολουθοῦν οἱ κριτικοὶ στ' ἄλλα Κράτη π. χ. στὴ Γαλλία, ὅπου ὅλοι βρίσκουν ἓνα σωρὸ καλὰ λόγια γιὰ τὸ συγγραφεῖα, τὸν ἐνθαρρύνουν, τὸν ἐπαινοῦν, μὲ τρόπον εὐγενικό τοῦ λένε τὶ τραπὰ του, κ' ἔτσι καταφέρνουν μιά χαρὰ ἐκείνου ποὺ θέλουν, δηλ. νὰ φαίνεται αλοῦσια ἡ θεατρικὴ παραγωγή τῆς πατρίδας τους, καὶ νὰ προσηγορεύεται ἡ διάδοσή της στ' ἄλλα κράτη.

Βέβαια «Ὁ Μαικήνας» τοῦ κ. Συναδινοῦ δὲν εἶνε ὑπόδειγμα δραματικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἶνε ὅμως μιά κοινωνικὴ σάτυρα, ποὺ τὸ καμτσίκι τῆς ἀδλακῶνε τὶς σάρκες ἐκείνου ποὺ ἐννοεῖ νὰ προχωρήσῃ πατώντας σ' ἀνθρώπινα ἐρεῖλια.

Ποῦδς μορεῖ ν' ἀρνηθῇ τὶς μεγάλες ὑπερσεῖς ποὺ μορεῖν νὰ προσφέρουν στὴν κοινωνία παρόμοια ἔργα; Βέβαια κανεὶς.

Νὰ γιὰ τὴ κριτικὴ ἔπρεπε νὰ φανῇ ἐπιεικέστερη.

Ἐπὶ τέλους δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ζητήμε τὸ ἀκόλυτο, σὲ περιβάλλον ὅπου δια εἰμαστί ὑποχωρημένοι νὰ τὰ κρίνομε σχετικὰ.

Ἄλλὰ δυστυχῶς ἔχομε μεταξὺ μας προχειρότερες τὶς κατακεφαλιές ἀπὸ τὸν περὶ τυπικὸ ἔπαινο.

Νὰ φταίῃ τάχα τὸ μικρὸ μας περιβάλλον;

Ἄθῆνα Ἰούλιο; 1926

ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ